

LLIBERTAT

Periòdic comarcal d'esquerra republicana ~ Any I núm. 16 ~ Hospitalet 5 de desembre 1930

CALLAR O MORIR

Lectors, ja sabem el remei per al nostre mal: el cap del govern, el general Berenguer, s'ha complagut en fer-ho públic, a manifestar-ho. Les circumstàncies l'han portat a fer unes declaracions, potser massa clares, massa franques; heus-les aquí: «...Y si se produjesen acontecimientos contrarios a mi deseo, yo no podría ser ni sería en ningún caso responsable...», ha dit, el que equival, amb altres termes: «Poble, o bé encaminats els teus passos cap a la normalitat de la meua exclusiva, o bé t'obsequio amb una altra dictadura; ah! i posats en aquesta situació, no sóc responsable.» Està bé; per fi, després d'unes mesades de govern Berenguer, sabem de què va, malgrat que no es necessita ésser molt fi de nas per descobrir la troca des dels primers moments. O el silenci o la dictadura.

A què equival aguantar el silenci? Senzillament, a sostenir l'actual estat de coses, amb conformitat, si més no, aparent, encara que la processó vagi per dintre; equival a esperar les evolucions del govern, a preparar-se per assistir a unes burdes eleccions, amanyades al Ministeri de la Governació; a preparar-nos per escoltar amb diferents tonalitats les cantarelles de sempre, respecte a les minories revolucionàries; a permetre que es vagi escament la Constitució i que més tard vulgui respectar-se; a tolerar unes detencions governatives, o bé aquelles que encara fan més gràcia, per dir fàstic, manades per no se sap quina autoritat, ja que una s'excusa amb l'altra; a continuar veient impassibles, com no serveixen pas de res les lleis, com, per exemple, en l'atropellat portat a terme en la persona d'En Macià; a presenciar amb estupor com s'altera l'ordre públic en les poblacions en les que s'organitzen actes de propaganda monàrquica, a càrrec dels elements de l'altra dictadura; a veure perseguida la premsa d'esquerra, processats els seus periodistes, sospesos els actes, conferències i propagandes contra el règim; acostumar-nos a no donar importància al luxe de precaucions adoptades, com la d'armar la guàrdia civil i de seguretat amb metralladores, tal com si es preparessin per futurs grans combats; a ésser espectadors pacífics i resignats, de les provocacions i insults de quatre «chulos» i «matons», el famo-

sos «legionarios», perquè tenen la protecció decidida de la força pública; a presenciar coses tan estranyes com l'ocorregut amb la darrera vaga general de Barcelona, en què un dia sembla la força pública tímida i desconcertada i deixa fer, per sembrar l'alarma i desacreditar als ulls de la classe neutra la massa obrera, i que quan la cosa està engrescada, i no se sap pas per qui, apreta de valent, pagant-ho innocents víctimes pels carrers de la ciutat; en fi, lector, a preveure que les justes reivindicacions del poble que volen justícia i responsabilitats, quedaran una volta més burlades, desprecia- des, trepitjades, i que continuarem aguantant la funesta per tots conceptes dinastia borbònica, que regeix el destí de la nostra pobra nació. Aquest és el silenci que vol que tingui el poble, el cap del govern general Berenguer.

¿I quina és la sanció amb què amenaça, si aquest silenci no es respecta? La dictadura, heus aquí altra vegada l'espasa del dictador, que igual que la de Democles, està sospesa sobre els nostres caps. En Berenguer no troba altra solució, si les aigües turbulentes surien de mare, que una dictadura, i el pitjor del cas és que, com nou Pilats, per endavant vol defugir-se de tota responsabilitat.

Emperò el general Berenguer no ha comptat amb el poble, i amb això ha seguit igual tàctica que els precedents governants, és clar, ¿qui és el governant que compta amb un poble, que malgrat aguantar anys darrera anys les fuelades en plena carn viva, no reacciona? No obstant, hauria de tenir en compte el cap del govern, que arriba també un dia en què un poble acorralat, fetejat, despreciat, vexat i vençut, pot despertar-se de sobte, agafar energies i aleshores ¿què passaria? Reflexioni el general Berenguer amb el rept que ha llançat per mitjà de les seves declaracions, i que pensi que si el poble sembla que està predisposat a continuar callant, pot venir un dia que estigui predisposat a lluitar o morir.

Callar o morir? Heus aquí, lectors, la solució donada pel govern del general Berenguer; el temps dirà, de les dues formes, la que accepta el poble.

M. TOLOSA MARTRET

Martorell, novembre 1930.

LA FORÇA PROLETARIA

A l'entorn de la darrera vaga general, els detentors del règim capitalista, a redós d'un conservadurisme «escanya-pobres» que fa sentor de sagristia, han aixecat el crit al cel demanant ordre, però un ordre a la seva manera, l'ordre a base de pistolers i llei de fugues, l'ordre que és el desordre més complet. Aquests conservadors han aixecat el crit al cel contra l'organització sindical de la C. N. T. a Barcelona, i tot seguit varen ésser clausurats diversos sindicats, acusats de promoure els incidents sagnants que tots coneixem, de la mateixa manera que sabem per qui foren provocats.

No és pas aquesta la causa de la violenta repressió contra l'admirable organització sindical; a l'autoritat governativa la preocupa molt poc les víctimes de la vaga general, el formidable acte de protesta contra els indignants fets de Madrid, que després s'han repetit a Barcelona, disparant la força d'«ordre públic» contra la massa indefensa. Això per ells és una cosa secundària; el motiu de la repressió és el fet viu i palpable de què sense previ avís, amb poques hores es mobilitzessin més de 300.000 obrers a Barcelona en un unànim crit de protesta, donant els elements de la C. N. T. una mostra de la seva força, de la disciplina i esperit de sacrifici que impera en els rengles dels seus associats; en una paraula, han vist que el triomf de la causa proletària no és lluny, que el règim que sosté el capitalisme li ha sortit un enemic temible, i han vist també com els estudiants, els homes d'idees liberals, el poble, el veritable poble, no el poble esclau que voldrien els capitosts del monarquisme reaccionari, no; el poble amb cervell i cor i braços per fer la terra fèrtil i lliure, aquest poble que vol el treball que el dignifiqui, no que l'esclavitzi i el degradi; tot aquest poble ha format una massa compacta amb els obrers, una massa indestructible que avança pel camí del sacrifici, potser pel camí del calvari, però per un camí que ha de redimir a la classe proletària i ha de donar dies de glòria a la nostra pàtria.

Pot estar satisfet el proletariat català; avui la seva força ja és indiscutible, perquè l'ha demostrat palesament, com demostrarà en el seu dia que no li fa cap efecte l'amenaça d'una nova dictadura. Descansi tranquil el general Berenguer i no es trequi el cap cercant la manera d'esquivar la possibilitat de què torni a ésser l'única voluntat, la d'un home inepte. Podeu acabar com més aviat millor la tasca que us han imposat, per salvar el que no es pot salvar, feu la vostra via amb tota tranquil·litat.

Si és que veritablement detesteu una nova dictadura a imatge i figura de la de Primo de Rivera o «a lo Martínez Anido», confieu amb el poble, contra el qual abraoneu la força com a un enemic de l'ordre. Confieu amb ell, que el que vol precisament és ordre. Per això s'organitza i demostra la seva força, que és la força proletària, una força sense fusells, però amb una ànima gran que vencerà per damunt de tot, que no tolerarà mai una nova dictadura, encara que li costi el sacrifici de la seva vida; aquella força que és la del poble que no necessita tutors, que li ha arribat l'hora de la seva majoritat, i que emparant-se en ella, vol establir un règim que sigui la més ferma garantia de la justícia i la llibertat.

JORDI ROCAFORT

Preguem a tots els que tinguin deutes amb "Llibertat" els liquidin ràpidament. De no fer-ho així ens veurem obligats molt a pesar nostre, a prendre a tres mides

Comentaris

Aquell energúmen «patrioter» d'ocasió que es diu Albiñana, està en contacte directe amb el normalitzador Berenguer, i es comprèn: tots dos s'avenen amb el mateix ideari que és el d'una força avui per avui molt convincent, i aquesta és la de Pestaca. Aquí la frase d'aquell *ba-tarro*: «A bruto no me ganarás tú».

Sembla que el clergat vulgui emprendre una nova ofensiva amb el cardenal Segura al front (com un nou Cisneros). Tots els elements jesuïtics ens volen presentar combat. Les embestides de «El Debate» i «El Siglo Futuro» són preludis de la lluita. La Cierva («hijo de Mula») fa de director general i si pogués ens imposaria un nou jou sistema mig- eval.

Al recó dels trastos vells, amb totes aques ruïnes històriques i histriòniques.

Franco, el gloriós aviador Franco, s'ha evadit de presons militars, on l'havien reclòs els «normalitzadors» dictatorials pels delictes (?) formidable de sentir i de pensar, naturalment, del sentir i pensar republicà. Si hagués fet el contrari i hagués tingut la covardia d'aplaudir a tots aquests que es posen la llei i la Constitució per «montera», aleshores res, molt al contrari: honors, condecoracions i qui sap si fins ascensos. Amic de li llibertat, Franco es juga el tot per tot. Com acabarà la jugada?

El poble a no tardar posarà damunt de la taula nacional la darrera carta.

Berenguer, eleccions, responsabilitats, dictadura, República, què es diu més? Poc importa el que es digui, molt el que es faci. Esperem i alerta!

KHRATER

Senyor Governador

El dia 29 de novembre, dos individus, en el carrer Prat de la Ribera, d'aquesta ciutat, varen ferir, amb arma de foc, a un ciutadà que passava casualment pel lloc on dispararen contra un obrer del Sindicat Unió, que en sortí il·les.

La ciutat tota s'ha indignat per la salvatjada comesa.

Hem de fer esment que dos dies abans, en el carrer Rodés, un dels mateixos individus, disparà cinc trets de pistola contra un altre obrer, no podent fer blanc, però sembrant la consegüent alarma i posant en perill la vida d'alguns transeunts.

Si l'autoritat governativa i la força pública haguessin intervingut, detenant el pistoler, sense tenir en compte el bàndol a que perteneixia, que després del fet es passejava tranquil·lament, no hauria tingut lloc una repetició tan lamentable.

Però l'autoritat governativa i la força pública se'n varen inhibir, doncs el delinqüent no va ésser detingut. Hi ha qui diu que tenia certes atribucions... Nosaltres no ho voldríem creure.

Senyor Márquez Caballero, governador civil de la «Provincia»: Protestem de la feblesa de les autoritats, que deixen en mans de pistolers la vida dels ciutadans.

Hi manca una lletra

El govern paternal que nou mesos en- rera va venir a posar la passera d'una normalitat que era veritablement enyo- rada pel poble democràtic, una vegada restablert és un dir (els drets de la Constitució de 1876, s'ha descuidat una lletra. Possiblement amb el tràfec d'en- dreçar el pis que haurà de rebre els co- nillots que ara són a la gàvia mastegant aulfal i es pasten en el forn de la concu- piscència, s'ells ha escapat una lletra que la lògica demana sigui posada davant de la paraula optimista.

Cada dia llegim en la premsa la llon- ganica de periodistes i oradors titllats de subversius, els quals han d'anar da- vant del jutge a declarar el significat de la frase mal entesa, i enterar-lo de amb quina mena de pebre va ésser amanida.

Les presons han estat envaides pels millors homes de la nostra intel·lectualitat neguitosa i han tastat el fred del mar- lets i els hi ha estat bona companyona la trista solitud de la cella que té gruixu-

des parets, reixes microscòpiques i pa- viment llis.

Les lluites socials, mogudes per un afany noble de rehabilitació d'injustícies comeses o emparades per la dictadura, es manifesten sorollosament. La gent de pessetes brinca de neguit en veure la de- pauperació de la nostra divisa i seria cosa de miracle ofegar el cla mgeneral de protesta espontània.

Fa riure una mica que les autoritats s'estranyin de la franquesa amb què és tractada la caòtica situació política que vivim, sapiguent que la riuada és tan ampla, té proporcions tan magestoses, que no s'endurà sols els taulons de la passera, sinó el pont millenari que té els ulls petits per suportar la riuada. ¿Que no han sentit el què ha dit un home tan tocat i posat com Ossorio i Gallardo? ¿Que no se n'adonen de què les fileres llurs es van aclarir i que l'hort tradicional no hi resta altra cosa que un escampall de carabasses?

Normalitat! Si, si, demà m'afaitarà! Posem-hi una a al davant i serà possible la discussió.

J. COSTA I POMÉS